

Met gezonde bodem is boer dokter van toekomst

Er wordt wel meer voedsel geproduceerd, maar het is armer. De gehaltes mineralen en vitamines zijn veel lager dan vroeger. Dit verzwakt het natuurlijke immuunsysteem van de mens.

Door Aan Dirk van der Meulen

KOLLUMERZWAAG – Weinig foeragehandelaren riepen tien jaar geleden boeren op om minder kunstmest te gebruiken. Theo Mulder uit Kollumerzwaag wel. Mulder heeft dan ook een missie: er moet weer geboerd worden met een gezonde bodem. Want dit resulteert in een gezonde boerenstand en een gezond Nederland.

Wordt de boer de dokter van de toekomst? Die vraag stond centraal op een symposium op het foeragebedrijf Mulder Agro in Kollumerzwaag ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het familiebedrijf. Eigenaar Theo Mulder beantwoordt de vraag al vele jaren positief. Mits de boer weer met een gezonde bodem gaat werken. Dit levert

Door veredeling en verkoeerde bemesting bevatten fruit en groente veel minder vitamines en mineralen.

Foto LC/Jan de Vries

rijke, gezonde voeding op waardoor mensen minder vaak bij de dokter hoeven aan te kloppen.

Mulder had wetenschappers van naam uitgenodigd die zijn standpunt over de voordelen van een goede bodemvrucht-

baarheid delen. Onder hen Bob Smalhout, landelijk bekend medicus en Telegraaf-columnist. Smalhout hekelde de schaalvergroting in de landbouw die kort na de Tweede Wereldoorlog in gang werd gezet. Voor prachtige

gemengde bedrijven met een mooie kringloop van mest en voeding was geen plaats meer. Een oude boerenwijsheid, neem nooit meer vee dan je land aan, moest losgelaten worden. De Rabobank heeft volgens Smalhout in dit hele proces een kwalijke rol gespeeld. Alles stond in het teken van de economie, naar gezondheid werd niet meer gekeken.

Een uitwas van die schaalvergroting noemde hij de ligboxenstal. Die bevat kelders waar mest niet meer natuurlijk rijpt en composteert maar waar rottingsprocessen plaats vinden waarbij veel giftige stoffen vrijkomen. „En die stinkende rottende boel rijden we uit over onze landerijen, met alle nadelige gevolgen voor het bodemleven van dien.”

En een minder gezonde bodem levert minder gezond voedsel en heeft daardoor gevolgen voor de volksgezondheid. Tot dat inzicht komt de geneeskunde meer en meer, zo betoogde Smalhout die als Amsterdamse jongen in de oorlogsjaren het boerenvak leerde kennen in de Achter-

hoek. Hij verwees naar de toename van kanker en de vele allergieën bij jongeren.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt, dat de voedingswaarde van levensmiddelen afneemt, stelde immunoloog Huub Savelkoul. Bij veel groente en fruit zijn de gehaltes mineralen en vitamines de afgelopen twintig jaar met vele tientallen procenten afgenomen. Dat komt niet alleen door een averechts werkende bemesting maar ook door veredeling. „We produceren meer, maar wel armer voedsel.” Dat arme voedsel heeft ons natuurlijke immuunsysteem danig verzwakt, aldus Savelkoul.

Microbioloog Dave Rensman vindt daarom dat voedingswaarde meer tot uitdrukking moet komen in de prijs. Smalhout haakte daarop in door te pleiten voor terugkeer van het kleine gemengde bedrijf en een boycot van de megastal. Duurder voor de consument en minder voor de boer, erkende Smalhout. Maar voor wat minder luxe krijgt hij arbeidsvreugde terug en wij allemaal een gezonder leven.”